

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 13 februari 1920 kl. 3 e. m.

*Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 2,
i anledning av väckt motion, om skrivelse till Kungl.
Maj:t angående anslag till partigrupperna inom riks-
dagen för avlönande av sekreterare m. m.*

I en inom andra kammaren av herr *Hage* avgiven motion, nr 212, föreslås, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och till riksdagen framlägga sådana bestämmelser, att riksdagsgrupp må kunna erhålla anslag för avlönande av sekreterare eller för verkställande av tillfälliga utredningar m. m., som ha sammanhang med riksdagsarbetet.

Till stöd för sitt yrkande har motionären anfört bland annat:

Motionen.

»Det är otvivelaktigt, att den svenska riksdagens ledamöter även efter den höjning av arvodet, som grundlagsfästes vid 1918 års riksdag, ha en synnerligen obetydlig ersättning för sitt arbete i förhållande till de arvoden, som utgå inom andra länders parlament. Detta har vid upprepade tillfällen klarlagts genom motioner i riksdagen och behöver alltså ej ytterligare här påvisas.

Givet är, att ett sådant förhållande i vissa fall kan verka ofördelaktigt på resultatet av den enskilde riksdagsmannens arbetsprestation. En förutsättning för att denna arbetsprestation skall bli tillfredsställande är, att riksdagsmannen har tillfälle att grundligt genomtränga de frågor, som han har att behandla och speciellt sådana ärenden, där motionsinitiativ av honom framföras. Detta förutsätter många gånger vidlyftiga utredningar, sifferberäkningar, inhämtande av upplysningar från statsverk eller andra institutioner eller från enskilda personer. I andra fall åter kräves ett noggrant studium i bibliotek och genomläsande av föregående års riksdags-

förhandlingar, vilket i flere fall är synnerligen tidsödande. Har riksdagsmannen utöver detta att deltaga i utskottsarbete och åligger honom dessutom att i hemorten och annars fullgöra diverse offentliga och andra uppdrag av olika slag, så bliva i de flesta fall möjligheterna att själv åstadkomma ovannämnda förarbeten och utredningar nästan inga. Många gånger blir därav följden, att initiativ, som av riksdagsgrupper eller enskilda motionärer planerats i betydelsefulla frågor, ej kunna fullföljas. I andra fall åter framföras de kanske det oaktat men utan den mera detaljerade utarbetning och utan den utredning, som varit önskvärd och som under andra förutsättningar skulle ha kunnat åstadkommas.

I en eller annan riksdagsgrupp har man kommit till insikt om, att något måste göras för att tillmötesgå det behov, som ovan nämnts. Man har därför tillfälligt eller permanent anställt arbetskraft för utarbetande av vissa motioner, utredningar, yttranden m. m. Samtidigt har man även kommit underfund med, att det i en riksdagsgrupp uppstår en hel del annat sekreterarearbete, ordnande av in- och utgående skrivelser, referat till pressen m. m., som hotar tillväxa på sådant sätt, att det snart tager en god del av en mans arbetskraft under riksdagstiden. Allt detta har allt tydligare visat på behovet, att inom varje riksdagsgrupp åtgärder vidtagas för att åstadkomma en arbetskraft, som mera odelat kan ägna sig åt nämnda uppgifter. Men ett tillmötesgående av detta behov kostar givetvis pengar, som med de bestämmelser, som nu äro gällande, givetvis måste betalas genom sammanskott av medlemmarna i en riksdagsgrupp, d. v. s. tagas ut ur ett riksdagsarvode, som åtminstone med nu rådande penningvärde är redan utan en sådan åderlåtning alldeles för ringa tilltaget, åtminstone i de fall, då riksdagsmannen har en sådan anställning, att han förlorar hela eller en större del av sin arbetsinkomst under riksdagstiden».

I avseende på motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

En motion av samma innehåll framlades av herr Hage förliden riksdag. Den hänvisades först till konstitutionsutskottet men återremitterades till andra kammaren, som överlämnade den till kammarens första tillfälliga utskott. På anförda skäl avstyrkte utskottet bifall till motionen, och denna utskottets hemställan bifölls av kammaren med 124 röster mot 18. Det utlåtande, som utskottet avgav i ämnet, var väsentligen av följande innehåll:

»Utan att fatta ståndpunkt till frågan om riksdagsarvodets tillräcklighet i allmänhet, vill utskottet dock erkänna riktigheten av motionärens utgångspunkt, att det nuvarande arvudet icke alltid torde göra det möjligt för den enskilde riksdagsmannen att på grund av riksdagens allt mer stög-

Historik.

rade arbetsbörda tillfredsställande fylla sin uppgift. Ett grundligt genomträngande av de frågor, han kan önska att motionsvis framföra, kräver ofta förarbeten, som ej under riksdagen medhinnas utan måste utföras i förväg. Lika ofta krävas härför upplysningar i ämbetsverk och studier av handlingar, som endast i huvudstaden äro tillgängliga, varför vistelse därstädes under tider utanför den egentliga riksdagstiden kan bli önskvärd eller nödvändig.

Även om utskottet med motionären delar denna uppfattning, kan dock ej utskottet följa honom, då han förmenar, att detta skulle kunna afhjälpas genom anställande av gruppsekreterare, som skulle stå riksdagsparti eller dess enskilda medlemmar till tjänst för utförande av dessa förarbeten. Utskottet anser nämligen, att det grundliga genomträngande av frågorna, som motionären med rätta anser så viktigt, bäst kan vinnas just därigenom, att riksdagsmannen själv utför detta förberedande arbete. Skulle för detta anlitas främmande hjälp, kunde ju tvärtom befaras, att han fölle för frestelsen att frambära motioner i ena eller andra ämnet utan att själv på detta grundliga sätt trängt in i den fråga det gäller.

Förutom dessa principiella skäl mot det framställda yrkandet komma vissa praktiska olägenheter, som ett förverkligande därav otvivelaktigt skulle medföra. Visserligen torde inom de mindre riksdagsgrupperna *en* sådan person, vare sig han anställdes som permanent sekreterare eller som tillfälligt biträde, kunna medhinna allt det arbete, som måhända komme att läggas på honom, men torde detta med all säkerhet ej bli förhållandet inom de större grupperna. Snarare torde där komma att behövas *ett flertal* personer för att tillmötesgå alla de krav på arbetshjälp, som kunde ifrågasättas. Härtill kommer, att denna arbetshjälp svårigen kunde erhållas av annan riksdagsledamot än den, som anslutit sig till visst parti, och skulle därigenom den ifrågasatta åtgärden komma att än ytterligare åtstrama partibanden.»

Utskottet.

Utskottet har ej kunnat finna några bärande skäl för ett frånträdande av den ståndpunkt, utskottet förra året intog. Skola de av motionären påvisade missförhållandena undanröjas, synas andra vägar böra väljas. Utskottet vill då liksom förra året framhålla, att ett höjande av riksdagsmännens arvode måhända kunde vara en sådan utväg.

En annan lär ha tillgripits i ett flertal av Nordamerikas förenta stater. Man har där inrättat s. k. »parlamentariska frågebyråer», knutna såsom underavdelningar till någon statsinstitution, exempelvis statsbibliotek eller dylikt. Dessa byråer stå lagstiftarna till tjänst med vissa primär-

utredningar, inhämtande av upplysningar i ämbetsverk o. s. v. Utan att på något sätt nu fatta ståndpunkt till frågan, huruvida en sådan anordning skulle passa för våra förhållanden, har dock utskottet velat påvisa, att även andra utvägar än dem motionären föreslagit kunna stå till buds.

Utskottet hemställer,

att herr Hages förevarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 februari 1920.

På utskottets vägnar:

FRANS BERGGREN.

Närvarande vid detta ärendes slutbehandling: herrar *Berggren, Åhrberg, Johansson* i Hns-kvarna, *Jungnell, Westman, Elldin, Jonsson* i Källaräng, *Olsson* i Labbemåla och *Skagerberg*.
